

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาไทย

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีใจความดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนพรรคพัฒนาไทย เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ดังนั้น ตามนัยของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวพรรคพัฒนาไทย ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรค คือ ภายในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

๓. พรรคพัฒนาไทยได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๔ สาขา ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้ คือ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ พรรคพัฒนาไทยได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทย จำนวน ๔ สาขา คือลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔๐๑/๔๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลอรุณภูมิ อำเภอเมือง พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๗ คน ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๗๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านดง อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๘ คน ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕/๘ หมู่ที่ ๗ ถนนรามคำแหง แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๗ คน และลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลอ่าวตง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๘ คน

๔. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและหลักฐานเอกสารประกอบแล้ว ปรากฏว่า

(๑) ลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค มีชื่อ-สกุล แตกต่างกัน แต่ปรากฏลายมือชื่อไม่แตกต่างกันเป็นจำนวนมาก

(๒) รายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ระบุว่า นายจันทิ กุดแดง ได้รับเลือกเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค แต่ในบัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคระบุว่า นายชัชวาลย์ เฟิงชัย ซึ่งไม่ปรากฏชื่อในรายงานการประชุม เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค

(๓) รายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ และลำดับที่ ๔ ปรากฏชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคโดยมิได้ระบุตำแหน่งของแต่ละบุคคล

(๔) ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ มีที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนราษฎรนอกเขตเลือกตั้ง แต่อยู่ในเขตจังหวัดอันเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคเป็นจำนวนมาก

๕. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคพัฒนาไทยชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวในข้อ ๔ พรรคพัฒนาไทยได้ชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าการรับสมัครสมาชิกของพรรคพัฒนาไทยเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของพรรคพัฒนาไทย กล่าวคือมีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่ออนุมัติการเป็นสมาชิก และได้ดำเนินการตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕

๖. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร และประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ได้สอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ได้รายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครได้รายงานว่า นางบุปผา คงสุวรรณรัตน์ และพันจ่าเอก วิรัชต์ ภูรัตน์ ผู้ปรากฏในรายงานการประชุม ได้ให้ถ้อยคำที่ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทย

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิษณุโลกรายงานว่าได้มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทยลำดับที่ ๑ จริง แต่มีสมาชิกสาขาพรรคเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคพัฒนาไทย บุคคลที่มีชื่อในรายงานการประชุมบางคนมิได้เข้าร่วมประชุม และลายมือชื่อของบุคคลบางคนปรากฏในรายงานการประชุมเป็นการปลอมแปลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคายรายงานว่ามีผู้ให้ถ้อยคำจำนวน ๖ คน ประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค และสมาชิกที่ปรากฏชื่อในรายงาน

การประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคพัฒนาไทย ลำดับที่ ๒ ปรากฏว่าไม่มีการประชุมและ
ลงลายมือชื่อในเอกสารการประชุมแต่อย่างใด ไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้จัดทำเอกสารการประชุม

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังรายงานว่ามีผู้ให้ถ้อยคำจำนวน
๘ คน ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๔ คน ให้ถ้อยคำตรงกันว่าได้จัดประชุมขึ้น
ที่บ้านของนายโลม นุวรรณ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๓ ถึง ๑๕ คน ไม่ครบองค์ประชุมตามที่
กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคพัฒนาไทย ผู้ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมอีก ๔ คน
ให้ถ้อยคำตรงกันว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคพัฒนาไทย ไม่เคยเข้าร่วมประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการ
สาขาพรรคหรือลงลายมือชื่อในรายงานการประชุมดังกล่าว

๓. เมื่อปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าวข้างต้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้ง
สาขาพรรคพัฒนาไทยลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ และได้แจ้งให้พรรคพัฒนาไทยทราบแล้ว

๔. นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันนี้
นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคพัฒนาไทย คือ ภายในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕
พรรคพัฒนาไทยไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้
ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ในเบื้องต้น จะพิจารณาว่า เรื่องตามคำร้องดังกล่าวข้างต้นอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ
หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ บัญญัติไว้
ดังนี้

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ
มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

“๑๗”

มาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวบัญญัติว่า

“ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องตามคำร้องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและพิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคพัฒนาไทยเพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

หัวหน้าพรรคพัฒนาไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ดังนี้

(๑) พรรคพัฒนาไทยยอมรับว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคพัฒนาไทยและครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ (ก่อนครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน) พรรคพัฒนาไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทย จำนวน ๔ สาขา การตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อบกพร่องผิดพลาดขาดความเป็นธรรม เพราะก่อนการนำส่งรายชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค เลขานุการพรรคได้ตรวจสอบและได้รับการยืนยันว่า การจัดส่งเอกสารจากผู้จัดตั้งสาขาพรรคมายังพรรคนั้นครบถ้วนสมบูรณ์ ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายโดยปฏิบัติทุกขั้นตอนถูกต้องแล้ว

(๒) สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องรายงาน ว่า นายจันท กุดแกลง ได้รับเลือกเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค แต่ในบัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคระบุว่า เป็น นายชัชวาลย์ เพ็งชัย ซึ่งไม่ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมได้รับเลือกเป็นรองเลขานุการสาขาพรรคนั้น เนื่องจากว่าก่อนการเข้าประชุมได้มีการตรวจสอบหลักฐานบุคคลซึ่งปรากฏว่า บัตรีประจำตัวประชาชนของนายจันท กุดแกลง ขาดอายุ

จึงเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในวันประชุมเลือกตั้ง คณะกรรมการสาขาพรรค จึงได้เสนอชื่อนายชัชวาลย์ เพ็งชัย ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการสาขาพรรคแทน เหตุที่ไม่ปรากฏชื่อนายชัชวาลย์ ในรายงานการประชุมก็เพราะว่า การจัดพิมพ์รายงานการประชุมนั้นไม่ได้แก้ไขให้ถูกต้อง อันเป็นความพลั้งเผลอของเจ้าหน้าที่ผู้จัดพิมพ์

(๓) กรณีที่รายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ และที่ ๔ มิได้ระบุตำแหน่งของแต่ละบุคคลนั้น เป็นเพราะการพิมพ์ที่บกพร่อง พรรคมิได้มีเจตนาที่จะกระทำผิด ขอบังคับพรรคแต่อย่างใด และการผิดพลาดก็เป็นเพียงวิธีปฏิบัติเท่านั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าจะอนุโลมแก้ไขได้

(๔) ส่วนกรณีที่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ มีที่อยู่ตามหลักฐานในทะเบียนราษฎรนอกเขตเลือกตั้ง แต่อยู่ในเขตจังหวัดอันเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคนั้น คำว่า “...ภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรในท้องที่หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ...” หมายความว่า มีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรในท้องที่ที่จัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งการที่นายทะเบียนพรรคการเมือง แปลว่าจะต้องมีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งอย่างเดียวนั้นเป็นการไม่ถูกต้อง

พรรคพัฒนาไทยไม่เห็นด้วยกับการวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ดังนี้

(๑) ขอให้วินิจฉัยว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคพัฒนาไทย คือ ภายในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ พรรคพัฒนาไทยมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

(๒) ขอให้วินิจฉัยว่า ไม่มีเหตุยุบพรรคพัฒนาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

(๓) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พรรคพัฒนาไทยดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

ศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาคำสั่งแจ้งของพรรคพัฒนาไทยให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณา หากประสงค์จะชี้แจงเพิ่มเติมให้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามหนังสือลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีใจความว่า

๑. เมื่อใกล้สิ้นสุดระยะเวลาการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคพัฒนาไทยดำเนินการ แต่ได้รับเอกสารดังกล่าวคืน เพราะไม่สามารถส่งหนังสือให้ได้ เนื่องจากพรรคพัฒนาไทยได้ย้ายที่อยู่

๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๕) ซึ่งต้องจัดทำให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบตามมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งพรรคพัฒนาไทยมีหน้าที่ต้องดำเนินการ แต่ปรากฏว่า เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่พรรคพัฒนาไทยต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบตามมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ พรรคพัฒนาไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงมีเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕

จะได้พิจารณาว่า มีเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาไทยตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

พิจารณาแล้ว กรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขานั้น ในประเด็นนี้ผู้ถูกร้องมีข้อโต้แย้งหลายประการดังกล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งในกรณีเช่นว่านี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตามวิธีพิจารณาที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓)* กำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องดังกล่าว แต่ผู้ร้องมิได้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ

*รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตาม

มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง”

มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) จึงเป็นเหตุให้การตัดสินความผิดของผู้ถูกร้องในชั้นการพิจารณาของผู้ร้องไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังนั้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องในประเด็นนี้

ส่วนกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กล่าวคือ ไม่จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบนั้น เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่มีข้อโต้แย้งในประเด็นนี้ จึงไม่มีกรณีที่ผู้ร้องต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญ และข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ กล่าวคือไม่ได้รายงานการดำเนินกิจการในรอบปีที่ผ่านมาของพรรคพัฒนาไทยภายในเวลาที่กำหนด จึงมีเหตุให้ยุบพรรคพัฒนาไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคพัฒนาไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๕

ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประกาศ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ